

POSTANOWIENIE

19 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Beata Janiszewska

na posiedzeniu niejawnym 19 września 2023 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa S.M.
przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewodzie Wielkopolskiemu
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej S.M.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu
z 19 czerwca 2019 r., I ACa 880/18,

- 1. odrzuca skargę kasacyjną,**
- 2. zasądza od S.M. na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powód S.M. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, oddalającego apelację skarżącego w sprawie o zapłatę przeciwko Skarbowi Państwa – Wojewodzie Wielkopolskiemu.

Skarga zawierała dwa zarzuty – naruszenia „prawa materialnego poprzez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 5, art. 6, art. 25, art. 118, art. 120, art. 122, art. 123, art. 172, art. 361, art. 405, art. 415, art. 417 § 1, art. 417¹ § 2, § 3 kodeksu cywilnego, art. 18 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 24 stycznia 1968 r. o rentach i innych świadczeniach dla rolników przekazujących nieruchomości rolne na własność Państwa / Dz. U. Nr 3 poz. 15 z późn. zm. /, która

weszła w życie z dniem 27.01.1968 r. art. 2 ustawy z dnia 13 lipca 1957 r. o zmianie dekretu z dnia 18 kwietnia 1955 r. o uwłaszczeniu i uregulowaniu innych spraw związanych z reformą rolną i osadnictwem rolnym /Dz. U. z 1957 Nr 39 poz. 173/, § 1 ust 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 sierpnia 1961 r. w sprawie opuszczonych gospodarstw rolnych /Dz. U. Nr 39 poz. 198 /, art. 2, art. 8, art. 36, art. 64 ustawy z dnia 2 kwietnia 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej /Dz. U. Nr 78 poz. 483 /, art. 6, art. 7, art. 8, art. 9, art. 10, art. 11, art. 160 ustawy z dnia 16 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego / Dz. U. z 2017 r. poz. 1257 z późn. zm. /” oraz naruszenie „przepisów postępowania mających istotny wpływ na wynik postępowania: art. 3, art. 19, art. 86, art. 217 §1, § 2, art. 227, art. 233, art. 278, art. 290 § 1, art. 328 § 2 , art. 379 pkt 5 k. p. c. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z zebrany w sprawie materiałem dowodowym” (pisownia oryginalna).

Skarżący nie wyjaśnił, na czym polegało naruszenie konkretnych przepisów, lecz poprzestał na przedstawieniu, odpowiednio na s. 2-7 oraz 7-9 skargi, szeregu twierdzeń oraz zastrzeżeń, nieprzybierających jednak formy podstaw kasacyjnych i nieodnoszących się konkretnie do wyżej wymienionych unormowań.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu.

Zgodnie z art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. do elementów konstrukcyjnych skargi kasacyjnej należy przytoczenie podstaw kasacyjnych wraz z uzasadnieniem. Oba te elementy odnoszą się do centralnych wymagań stawianych wspomnianemu środkowi zaskarżenia, decydujących o istocie i charakterze skargi kasacyjnej. Skarga, która nie spełnia wymienionych wymagań, jest niedopuszczalna i podlega odrzuceniu przez sąd drugiej instancji lub Sąd Najwyższy (art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c.).

Wskazanie podstaw kasacyjnych oraz ich uzasadnienie stanowią dwa oddzielne komponenty skargi pozostające ze sobą w immanentnym związku. Przytoczenie podstaw wymaga wskazania przepisów, które, w ocenie skarżącego, doznały naruszenia wskutek wydania zaskarżonego orzeczenia, oraz postaci tego naruszenia. W przypadku pierwszej podstawy kasacyjnej zarzucane uchybienie może przejawiać się błędną wykładnią lub niewłaściwym zastosowaniem przepisów

prawa materialnego (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.), a w przypadku drugiej podstawy kasacyjnej – naruszeniem przepisów postępowania mogącym mieć istotny wpływ na wynik sprawy (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.).

Samo wyliczenie w skardze kasacyjnej przepisów prawa bez bliższego określenia, co konkretnie w stanowisku sądu i z jakiego powodu skarżący uważa za naruszenie prawa, nie czyni zadość pojęciu wskazania podstawy kasacyjnej. Zważywszy na to, że ustawowy opis podstaw kasacyjnych ma charakter abstrakcyjny, skarżący powinien wypełnić te podstawy konkretną treścią wyływającą z okoliczności sprawy, w której wydano zaskarżone orzeczenie. Wymagania tego nie realizuje poprzestanie na powtórzeniu brzmienia art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. lub posłużenie się ogólnikowymi sformułowaniami stwarzającymi wątpliwości interpretacyjne co do treści i zakresu zarzutów wypełniających daną podstawę kasacyjną (zob. postanowienia SN z 10 stycznia 1997 r., II CKN 21/96, oraz z 19 lutego 1997 r., III CZ 4/97).

Skarga kasacyjna wniesiona w niniejszej sprawie nie spełnia przedstawionych wyżej wymagań. Ograniczenie się przez skarżącego do wypunktowania przepisów prawa, które – w jego ocenie – doznały naruszenia, stanowi jedynie pozorne przytoczenie podstawy kasacyjnej. Zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem Sądu Najwyższego poszczególne zarzuty powinny być przedstawione szczegółowo (zob. orzeczenia SN z 21 grudnia 1934 r., C.III. 321/34, oraz z 10 stycznia 1935 r., C 2152/34). W celu zadośćuczynienia temu wymaganiu konieczne jest nie tylko precyzyjne wskazanie, które przepisy, oznaczone numerem artykułu (paragrafu, ustępu) aktu prawnego, zostały naruszone, ale także – na czym polegało dane naruszenie oraz jakie następstwa wywołało dla wyniku sprawy. W ten sposób strona wnosząca skargę kasacyjną precyzuje przedmiot i kierunek kontroli kasacyjnej, którym Sąd Najwyższy jest związany – z zastrzeżeniem badania z urzędu przyczyn nieważności postępowania przed sądem drugiej instancji (art. 398¹³ § 1 i 2 k.p.c.).

Konieczność wskazania podstaw, na których zostaje oparte zaskarżenie orzeczenia, jest konsekwencją ograniczenia ram postępowania kasacyjnego i związanego z tym zakresu kognicji Sądu Najwyższego, sprawującego nadzór

judykacyjny nad działalnością orzeczniczą sądów powszechnych w ramach określonych przepisami prawa procesowego. Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest uprawniony do samodzielnego tworzenia lub dokonywania konkretyzacji zarzutów kasacyjnych oraz do przeprowadzania wykładni skargi w celu poszukiwania określonych podstaw kasacyjnych. Działanie takie byłoby niedopuszczalne nie tylko z tej przyczyny, że mogłoby okazać się niezgodne z intencją oraz rzeczywistymi zamierzeniami strony wnoszącej skargę, lecz także dlatego, że mogłoby prowadzić do powstania wątpliwości co do roli Sądu w sporze toczącym się między przeciwnikami procesowymi, dążącymi do ochrony przeciwstawnych interesów. Prowadzi to do wniosku, że ogólnikowe zarzuty naruszenia przepisów prawa, w szczególności poprzestające na wyliczeniu przepisów, nie mogą być przedmiotem oceny Sądu Najwyższego, a skarga kasacyjna, której podstawy nie zostały należycie skonkretyzowane, podlega odrzuceniu (zob. postanowienia SN z 24 lutego 1998 r., I CKN 518/97 oraz z 6 maja 2022 r., II CSKP 529/22).

Przedstawione w skardze zarzuty, aby rzeczywiście stanowiły podstawę kasacyjną, to jest umożliwiały Sądowi Najwyższemu dokonanie kontroli orzeczenia sądu drugiej instancji w ramach ograniczonej kognicji wynikającej z art. 398¹³ § 1 k.p.c., muszą być dostatecznie precyzyjne. Skarżący powinien wskazać przepisy, z których da się wywieść konkretną, naruszoną – w jego ocenie - normę prawną. W przypadku podstawy kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. zarzut powinien obejmować, oprócz przytoczenia właściwych jednostek redakcyjnych aktu prawnego i wskazania na formę ich naruszenia (błędą wykładnię albo niewłaściwe zastosowanie), wyjaśnienie istoty błędu popełnionego przez sąd drugiej instancji. W przypadku zarzutu błędnej wykładni prawa materialnego wyjaśnienie takie powinno przybrać formę rekonstrukcji normy nieprawidłowo wywiezionej z danych przepisów i wskazania jej rzeczywistej treści, a w razie zarzutu błędnego zastosowania prawa: opisanie, z jakich przyczyn skarżący uważa, że zrealizowała się hipoteza normy, której dyspozycji sąd nie zastosował, względnie zaszła sytuacja odwrotna. Z kolei zarzut naruszenia przepisów postępowania powinien obejmować wskazanie tych przepisów wraz z krótkim wyjaśnieniem, dlaczego działanie sądu

drugiej instancji było z nimi niezgodne i z jakich przyczyn uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy.

Postawione przez skarżącego zarzuty nie realizują opisanego wyżej wymagania sformułowania podstaw kasacyjnych nie tylko dlatego, że ograniczają się do przytoczenia samych tylko oznaczeń przepisów, lecz również dlatego, że ewidentnie nie składają się na normę, która mogłaby zostać naruszona przez Sąd Apelacyjny. Wskazanie na naruszenie blisko trzydziestu regulacji zawartych w sześciu różnych aktach prawnych (w przypadku zarzutu naruszenia prawa materialnego) czy na jedenaście unormowań dotyczących kwestii tak różnych jak wartość przedmiotu sporu oraz nieważność postępowania (w przypadku naruszenia przepisów postępowania), nie pozwala zrozumieć rzeczywistych intencji skarżącego – niezależnie od tego, że „odgadywanie” zamysłu strony byłoby niedopuszczalne. Przytoczone na wstępie fragmenty skargi stanowią zatem jedynie pozór podstaw kasacyjnych., co sprawia, że skarga ta podlega odrzuceniu stosownie do art. 398⁶ § 3 w zw. z art. 398⁶ § 2 k.p.c.

O kosztach orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy, ich wysokość ustalając na podstawie art. 99 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁶ § 3 w zw. z art. 398⁶ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji postanowienia.

(J.T.)

[ms]

